

niso več varni pred zlobnimi in brezvestnimi ljudmi.

Poveljniku samostojnih demokratov in radičevcev v Račah! Gospod Möschl iz Rač je na shodu SLS v Račah dne 16. t. m. izrekel izmišljeno trditev, da je SLS dala »abmontirati« srednjo kmetijsko šolo v Mariboru in da je šlo ogromno število raznih strojev in dragocenih »reparacijskih« predmetov iz te šole v Srbijo. Gospod Möschl je trdil, da znaša vrednost teh stvari, ki so jih odpeljali iz šole, nad 2 milijona Din. Točno sem mu odgovoril, da je to laž. Dobro znate multiplicirati. Te dni sem se obrnil na merodajno mesto in sem zvedel, da je Möschl svoto in vrednost res multipliciral in sicer desetkratno. Naj se gospod Möschl blagovoli potruditi na vinarsko šolo in tam bo dobil podatke, iz katerih bo razvidel, da na javnih shodih ni varno šariti z izjavami in številkami, katerih dokazati ne more. — F. Žebot.

Število naših ljudi z Zedinjenih državah Severne Amerike. Po najnovejših podatkih živi v Zedinjenih državah Severne Amerike 330.000 jugoslovanskih priseljencev (Slovencev, Hrvatov in Srbov) ter 334.500 v Ameriki rojenih Jugoslovancev, torej skupno 664.500 naših rojakov. Največ naših ljudi (179.326) živi v državi Pensilvanija in v državi Ohio (okrog 103.000).

Redka prikazen. Kralj Afganistana Amunallah Han se trudi na vse načine, kako bi vpeljal v svoji državi novim časom odgovarjajoče zakone in ureditve. Radi uvedbe novotarij je zadel na odpor pri svojih starokopitnih rojakih. Nasprotnike omenjenega kralja vodi zloglasni mednarodni pustolovec Anglež Ignacij Timotheus Trebitsch-Lincoln. Rojen je bil leta 1882 v Pates (druga verzija pa pravi, da je bil rojen v Osijeku na Hrvaškem), kjer je imel trgovino. V začetku 20. stoletja je odšel v Kanado. Prvotno je bil Izraelit. V Kanadi pa je prestopil v angleško cerkev, kjer je postal radi sijajnega govorniškega talenta celo duhovnik. Toda tu mu ni ugajalo. Zato je odšel v Anglijo, kjer je leta 1910 bil za liberalno stranko izvoljen za poslanca spodnje zbornice. Za časa svetovne vojne je služil kot vojaški špijon v angleški službi. Ker je osumljen špijonaže tudi za Nemčijo, jo je popihal v Newyork. Tam je izdal knjigo »Dogodljaji špijona«, v kateri je v resnici potrdil, da je špijoniiral tudi za Nemčijo. Ker je bil obdolžen tudi falzificiranja menic, je bil izročen Angliji, kjer je odsedel trileto no težko ječo. Na koncu svetovne vojske je ponudil svoje službe Viljemu II., potem je deloval na Madžarskem v prid nadvojvode Jožefa, nato zopet v Berlinu pri Kappovem puču. Radi neuspeha je zbežal preko Rima v Ameriko, kjer je bil izgnan. Nato je postal svetovalec kitajskega maršala Vu-pej-Fu. Kmalu je obogatel in postal plantažnik na Javi. Obiskal je Monte Carlo ter izgubil tam ves imetek. Odšel je na Ceylon, kjer

je zamenjal svojo vero z budhistično. Vstopil je celo v samostan te veroizpovedi. Njegov sin je bil v marcu 1916 v Angliji radi zločinstva justificiran. Pred kratkim je bil zaposlen v veliki ameriški telegrafski agenturi in je zaslovel kot novinar svetovnega slovesa. Zdaj vodi vstajo v Afganistanu, da bi se maščeval nad Angleži, ki podpirajo kralja.

Dijaška kuhinja v Mariboru je oktobra in novembra t. l. prejela te-le podpore: prof. Filip Gasparin 100 Din; župni urad pri Sv. Barbari 80 Din; Jakob Senekar, posestnik pri Sv. Ani, 76.50 Din; Franc Bratkovič, župnik pri Negovi, 33 Din; Škaget Jakob in Maček Anton pri Sv. Petru 30 D; Franc Krošelj, župnik v Mozirju, 50 Din; Josip Černelč, minorit na Dunaju, 168 Din; Viktorija Horvat nabrala na sedmini v Sovjaku 70 Din; Matko Krevh, provizor pri Sv. Petru, niže Maribora, nabral na zlati poroki Jakoba in Antona Kronvogla 116 D; Franc Ratej, Holm, 50 Din; odvetnik dr. V. Rapotec, pora, 100 Din, 100 Din in 500 Din; vinarska družga »Ljutomerčan« pri Sv. Bojfenku, 100 Din; Adela Pirnat, odvetnikova vdova v Slovenjgradu, 200 Din; člani davčnih komisij po finančnem svetniku Avg. Sedlarju 820 Din; Buri Ana v Andrencih 6 Din. Vsem prijateljem bednega dijaštva najlepša zahvala!

Listnica uredništva.

Vsi dopisi, ki so došli med prazniki, bodo objavljeni v prihodnji številki.

Z novim letom — novi davki!

Kakor je že znano, stopi s 1. januarjem 1929 v veljavo novi davčni zakon, ki je za vso državo enak. To dejstvo gotovo pozdravlja vsak, saj je bila davčna raznolikost tolika, pa tako krivična posebno za Slovence, da se moramo čuditi, kako da prejšnje vlade niso v tem oziru storile ničesar. Sedanji vladi se imamo to zahvaliti. **Pri nas v Sloveniji bo odslej kmet plačeval samo en davek in to je zemljiški.** Dokler na davkarjih ne izračunajo novih zneskov, se bodo zaračunali dosedanji, vendar se bo to vzelo v poštev pri letnem obračunu. Zdaj pa je potrebno, da je v tej stvari vsak kmet dobro poučen. Zato bo »Slovenski Gospodar« priobčil najprej zakon, nato pa razlago. Te številke si pač shranite!

Katera zemljišča se obdačijo.

Davku na dohodek od zemljišč je zavezano vsako zemljišče na ozemlju kraljevine, ki se kmetijski ukorišča ali se more kmetijski ukoriščati, najsi bi se dejanski ne ukoriščalo ali bi se uporabljalo v drug namen, zaradi katerega ni oproščeno s tem zakonom.

Davčna obveznost nastane dne 1. januarja prihodnjega leta, ko se pridobi pogoj davčne zavezanosti.

Davčna obveznost prestane koncem davčnega leta, v katerem je davčna zavezanost prestala.

Vse činjenice, ki vplivajo na na-

stanek davčne zavezanosti, mora davčni zavezanec prijaviti v 60 dneh od nastale izpremembe; drugače ga zadenejo kazenske posledice iz člena 138 tega zakona.

Katera zemljišča so tega davka prosta za stalno.

Davka na dohodek od zemljišč se oproščajo:

potoki, reke, jezera, močvare, če ne dajejo nikakršnega dohodka; nerodovitna in kmetijski neuporabna zemljišča;

zazidane površine kakor tudi dvorišča (hišni okoliši) do 500 kvadratnih metrov, če se ne oddajo posebe v najem, ali ne uživajo ločeno od zgradbe. V tem primeru so zavezana davku na rente.

Vse te oprostitve prestanejo, čim se taka zemljišča ne uporabljajo v namene, ki jim dajo pravico do oprostitve, odnosno čim se usposobijo za kmetijsko ukoriščanje; v tem primeru nastane davčna obveznost dne 1. januarja prihodnjega leta.

Ta oprostitve velja tudi za vse pri bitke, ki se odmerjajo na podstavi neposrednjega davka.

Začasna oprostitve od zemljiškega davka.

Začasno se oproščajo davka na dohodek od zemljišč:

zemljišča, ki so na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, kmetijski neuporabna, pa se narede z izrednimi stroški za porabna: za dobo 15 let;

vinogradi, če se napravijo: 1. na vinogradskih tleh z domačo vinsko trto na odobreni podlogi: za 4 leta; 2. na kamenitih ali peščenih tleh z domačo vinsko trto na odobreni podlogi: za 10 let; 3. na svižu z domačo necepljeno ali cepljeno vinsko trto na odobreni podlogi: za 20 let;

zemljišča, ki se pogozde po navodilu in pod nadzorstvom državnih šumarjev: za 20 let. Če pa se zasade gozdi na takih tleh, ki niso prikladna za nobeno drugo kulturo, se sme podaljšati oprostitve od davka do 40 let, kolikor je pač težkoč in stroškov za pogozdovanje. Ta oprostitve se ne nanaša na primere, kjer je gozd zasajen na zemljišču, na katerem se gozd poseka ali izkrči;

zemljišča, ki jih store izredne elementarne nezgode (zasipi s kamenjem, peskom, naplavinno itd.) za dalje nego leto dni nesposobna za kmetijstvo: za dobo, ki jo določi minister za finance s svojo odločbo.

Predpisani osnovni davek se odpiše celoma ali deloma po tem, če in kolikor prizadenejo letini škodo za več nego četrtino in sicer:

a) ogenj, voda, toča, poljske miši, rastlinska uš in kobilice, ne glede na površino;

b) drugi izredni, a neodvratni dogodki, brez lastnikove krivde, če so zadeli dogodki ne samo posamezne parcele, ampak cele krajine.

Odpisi zemljiškega davka.

Na zemljišča, ki so zavezana davku na dohodek ter se jim, ko stopi ta

zakon v veljavo, z izrednimi stroški in izrednim delom (regulacijo vodnih tokov, zaščito zoper poplavo, izsuševanjem, namakanjem, drenažo, kolmacijo, zaščito zoper hudournike in na podoben umeten način) rodovitnost izboljša, se plačuje davek na dohodek še za 15 let po zvršetku del po katastrskem čistem dohodku, ki je obstojal do amelioracije.

Pravica do oprostite, odnosno olajšave, se pridobi s posebno prošnjo, ki se mora vložiti pri pristojnem davčnem oblastvu do konca leta, v katerem so nastali pogoji za oprostitev, odnosno olajšavo. Če se ta rok zamudi, ima to za posledico obremenitev z davkom za ves minul čas do konca leta, v katerem se je ta prošnja vložila.

Davek na dohodek od zemljišč obremenjena zemljišča. Plačuje ga oni, ki uporabljajo zemljišče kot svoje (poselstnik, imetnik), če pa gre za užitek ali nasledstveni zakup, učivalec, odnosno nasledstveni zakupnik.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski božični trg. Na mariborski božični trg dne 22. decembra so pripeljali špeharji na 102 vozov 317 zaklanih svinj. Kmetje so pripeljali 8 vozov sena, 2 voza otave, 1 voza slame. Seno je bilo po 120 do 140 D, slama po 70 do 75 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 14. decembra 1928 je bilo pripeljanih 116 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 110 do 125 Din, 7—9 tednov stari 225 do 250 Din, 3—4 mesece stari 280 do 450 Din, 5—7 mesecev stari 480 do 540 Din, 8—10 mesecev stari 580 do 750 Din, 1 leto stari 1100 do 1400 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din. Prodalo se je 78 svinj.

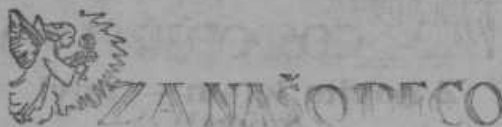

DOPISI

Sv. Marjeta ob Pesnici. Dne 4. dec. se je na prostoru med našo cerkvijo in župniščem zbrala zelo velika množica ljudi. Skozi naš kraj potujoči so radovedno vpraševali, kaj da pomeni to številno zbiranje. Ne le na žalnih oblekah, še bolj na resnih, tužnih obrazih je bilo čitati, da spremijamo k večnemu počitku nekoga, ki nam je bil zelo ljub in drag. Bil je to naš dobri prijatelj, naš stari znanec, naš mnogoletni mežnar in organist Janez Zunko. Pred hišo žalosti mu je domači pevski zbor zapel nagrobnico »Spomladi vse se veseli«. Nato smo v spremstvu treh gospodov duhovnikov prenesli truplo blagega pokojnika v cerkev, kjer se je vršila slovesna žalna služba božja z običajnimi mrtvaškimi molitvami. Vzdignili smo krsto in jo ponesli v nenavadno velikem številu pogrebcev na domače pokopališče, kjer smo opravili običajne nagrobne molitve. V imenu župljanov se je nato od rajnega poslovil naš gospod šolski upravitelj. Vse navzoče so polile solze, saj so se poslavljali od mežnarja, ki je nad 48 let neprenehoma deloval v tej fari. Zato pa je bil tako zelo priljubljen in rado ga je imelo vse, mlado in staro. Z njim pa smo dejali v grob tudi človeka, ki je poznal in vzel seboj polstoletno zgodovino cele naše župnije. Tudi na grobu so pevci zapeli žalostinko »Kaj jokate«. Naš

nepozabni prijatelj-mežnar, že več let nisimo imeli tako lepega pogreba, kot je bil tvoj! A še lepši ostane spomin nate, kajti slovo je bilo: V molitvi te ne zabimo nikoli.

Zamušani pri Sv. Marjeti nize Ptuja. Kruta smrt je posegla v našo vas. Dne 14. t. m. je utrgala nitko življenja vobče spoštovanemu Janazu Pignar. V arado zvečer je popolnoma zdrav legel k počitku, v četrtek zjutraj se je vsula grozna žgalina v njegov trebuh. Bil je vzor krščanskih mož, star šele komaj 48 let ter zvesti pristaš naše SLS in naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Zapustil je ženo in sedem neprekrbljenih otrok. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 16. t. m., katerega se je udeležila velika množina ljudstva. Vsi vaščani izkramo ostali družini globoko sožalje! Blagemu pokojniku pa naj sveti večna luč! — Istega dne sta popravljala tesarja občinsko brv na Pesnici. Ker je mrzlo, sta si zakurila. Po končanem delu sta baje pozabila pogasiti ogenj. Ob eni uri popoldne so šli otroci iz šole in našli ogenj ter rajali okrog njega, na kar se je užgalo krilo sedemletne deklice Cilike Tivadar. Otroci so v strahu pobegnili, tudi uboga Cilika vsa v plamenu je kričoč zbežala. K sreči je to zagledala dekla Barbara Lazar, katera je z vso silo skočila ubogi revici na pomoč, strgala gorečo obleko z nje ter jo gasila s krčinjem. Ako ne bi ta služkinja prišla, bi deklica zgorela do kosti. Stariši so zaprosili zdravniške pomoči, toda vse je bilo zaman. Deklica se je borila s smrtjo celih sedem ur in še isti dan zvečer ob devetih umrla. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 16. t. m., pod vodstvom gospoda nadučitelja. Vsi šolarji so spremljali rajno-k zadnjemu počitku in ji zapeli žalostinko v slovo.

Božiček je prišel.

Pri Tomanovih se je pojavila staraka Skrb in se ni hotela več posloviti. Poleg postelje, na kateri je ležala bolna mamica, je sedel oče mračnega obraza in sklenjenih rok. Denarja ni bilo v hiši, oče ni mogel na delo, kajti kdo bi bil pazil na petletnega Ivančka. Mati je težko sopela, Ivanček pa je stal pri oknu in je čakal — Božička. Vse je pozabil v nestrpnem pričakovanju. Vsak hip je vprašal očeta, če ne bo kmalu Božička in vsakokrat se je očetu in pa materi zdelo, kakor da bi jima bil kdo nož obrnil v prsih. Mamica je začela tiho plakati, oče pa jo je zaman tolažil.

Nista opazila, da se je Ivanček izmuznil iz sobe. Stopil je na cesto in je gledal gori in dol, odkoder se bi prikazal Božiček. Naposled je pokleknil na zmrzla tla in je začel na glas moliti: »Božiček moj dragi, prosim Te, da mi ozdraviš ljubo mamico. Nič drugega ne zahtevam, nič si ne želim drugega. Prosim Te, usliši mojo prošnjo!«

Po cesti sta prišla dva gospoda, ki sta strme obstala in poslušala vročo željo Ivančkovo. Starejši se je obrnil proti mlajšemu in mu je rekel: »Glej, Stanko, tukaj se ti nudi prilika, da poskusiš svoje zmožnosti. Stopiva v hišo!« Poklicala sta Ivančka, naj jima pokaže pot. V sobi sta videla, da je res pletla Skrb svojo

strašno mrežo. Mlajši mož je stopil k postelji, od katere se je oče začuden in zmeden dvignil. Spoznal je v starejšem gospodu posestnika tovarne, v kateri je on delal, v mlajšem pa njegovega sina, ki je bil dovršil zdravniške študije.

Zdravnik je pregledal bolnico, napisal je recept in rekel, da bo sam poslal po zdravilo. Tovarnar se je med tem časom pogovorjal z očetom Tomanom. Izvedel je, da ta dela v njegovi tovarni in še marsikaj drugega. Stisnil mu je nekaj denarja v roko, potem pa se je obrnil proti Ivančku in ga je pohvalil za ljubezen napram mamiči. »Gotovo ti bo Božiček kaj lepega prinesel, le počakaj ga, saj še ni pozno.« S temi besedami sta se gospoda poslovila.

Čez kako uro je prispel tovarnarjev sluga, prinesel je zdravila in veliko košaro, katero je izročil Ivančku z besedami: »Čuj, Ivanček, to mi je dal Božiček za tebe.« Nato je hitro odšel. Ivanček je plaho pogledal v košaro. Oj, kaka radost! Našel je tu novo kapo, rokavice, konjička in puško, mnogo sladkórkov in vse polno jabolk in hrušk. Na dnu košare so bile tudi lepe jaslice iz barvastega papirja, ki jih je oče postavil za mizo, vžadi pa prižgal majhno svečico, da so bile tako milo razsvetljene.

Ivančku se je tajalo srce radosti. Tekel je od postelje k mizi in se ni mogel načuditi darovom. »Kaj ne da, oče«, je rekel, »tisti mladi gospod je bil Božiček?« — »Božiček sicer to ni bil«, je odgovoril oče, »ali njega je poslal k nam na tvojo prošnjo ljubi Jezušček in mu je naročil, naj nam pomaga.«

*

Kaj je doživelo ravnilo.

Misliš si: »To itak že vem; pomagalo je izvršiti črte v zvezku in v risanki. Ravnilo je bilo pri igran most in bilo je tudi železnica, po kateri so se spuščali vagoni iz vžigalnih škatljic in še mnogo kaj drugega.«

To je že res. Ravnilo pa je mnogo staroše od tebe. Mizar ga je napravil iz belega javorjevega lesa. Javor je bil tako star, kakor tvoj stari oče. Ko je bil ta še majhen otrok, je bil javor semensko zrnce. Majhen plod je visel na starem drevesu, gori na najvišji vejici. Visel je na tankem peclju, gugal se je sem in tja in je bil prirasel z bratcem iz istega cveta. Javorjevi plodovi so sami dvojčki; vsak ima dolgo, široko krilo, skoro kakor ptiček.

Krilati plod je rekel vetru: »Ponesi me s seboj! Potovati hočem v tužno in sicer si želim na dolgo potovanje po svetu.« Veter je zapihal, zapel je potovalno pesem in je odnesel plod daleč daleč proč, visoko tja gori na vrh gore. Tam je položil ta plod v mehki mah. Tukaj mu je ugajalo. Priden fantiček je bil javorjev plod; na spodaj je iztegnil koreninice, na zgoraj pa vejice in liste. S koreninami je pil javorček dež in roso ter je zaužil poleg tega še nekaj